

Téma: **SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY -
Vagyongazdálkodás**

Időszak: 2012. május

Dátum: 2012. május 30.



Az anyag az NFM_SZERZ/15760/2011 számú
szerződés teljesítésére készült.

Tartalom

Tartalom	2
Vezetői összefoglaló	4
1. Vagyongazdálkodás céljai	5
1.1 Irányelvek	5
1.2 A nemzeti vagyongazdálkodás középtávú (hároméves) céljai	5
1.2.1 Országjelentés.....	5
1.2.2 Összehangolás az államháztartás lehetőségeivel.....	6
1.2.3. A közfeladatok definiálása és finanszírozása	6
1.2.4 Beruházási és fejlesztési stratégiák	7
1.2.5 Pénzügyi kapcsolatok	7
1.2.6 Hatékony ingatlygazdálkodás.....	8
1.2.7 Természeti kincsek	8
1.2.8 Uniós források	8
1.3 Rövid távú (adott évi) célok.....	8
2. Vagyongazdálkodási célok elérésének eszközei	10
2.1 Alkalmazott eszközök	10
2.1.1 Szabályozók	10
2.1.2 Rövid távú tervezés (üzleti tervek bázisán)	10
2.2 Alkalmazható eszközök.....	11
2.2.1 Eredményorientált, középtávú tervezés	11
2.2.2 Horizontális államháztartási együttműködés kialakítása	11
2.2.3 Beszerzések központosítása	12
2.2.4 Hazai beszállító vállalkozások.....	12
2.2.5 Kormányzati monitoring.....	12
2.2.6 Felelős vállalatirányítás	12
3. A nemzeti vagyon nyilvántartása, összetétele	13
3.1 Állami vagyon nyilvántartása.....	14

3.1.1 Az állami vagyon számbevételeinek módszere	14
3.1.2 A legjelentősebb értékű állami vagyont kezelő szervezetek	15
3.1.3 Az állami vagyont terhelő kötelezettségek	18
3.1.4 Az állami vagyon értéke.....	18
3.1.5 Az állami vagyon értékét befolyásoló tényezők	18
3.2 Önkormányzati vagyon nyilvántartása.....	19
4. Vitás, függő kérdések	19
5. Az állami vagyonkezelés legfőbb szereplői és döntéshozói	20
6. Vagyonpolitika és más szakpolitikák együttműködési lehetőségei (monetáris politika, fiskális politika, KKV politika, fejlesztés politika, foglalkozás politika)	20

Vezetői összefoglaló

A 2012. májusi jelentésben bemutatjuk az állami vagyon főbb középtávú céljait és említést teszünk a nemzeti vagyon számbavételét célzó Országleltár projektről, mely a célok megvalósításának lényeges eleme.

Ezt követően összegezzük a költségvetés vagyongazdálkodással kapcsolatos tervezett bevételeit és kiadásait. Bemutatjuk, hogy mely tételekből tevődik össze a 2012. évben az állami vagyonnal kapcsolatos költségvetési bevételek költségvetési törvényben meghatározásra kerülő fejezeti előirányzata (37.073,8 MFt) és az állami vagyonnal kapcsolatos költségvetési kiadások fejezeti előirányzata (110.310,5 MFt).

A számszerűsített célok számbavételét követően részben megvizsgáljuk a szakpolitika által alkalmazott eszközöket és kitekintünk az alkalmazható eszközök lehetséges körére.

A harmadik egységben a nemzeti vagyon nyilvántartását és összetételét írjuk le. Elemezzük a nemzeti vagyon köréből az állami vagyon számbavételének módszereit, a vagyon összetételét önmagában és az azt kezelő vagyonkezelők szempontjából, rögzítjük az állami vagyont terhelő kötelezettségeket és a vagyon értékét. A jelentés e fejezete az MNV Zrt. rábízott vagyonába tartozó vagyonelemeket vizsgálja, az MFB Zrt. és az NFA, továbbá az önkormányzati vagyon előbb felsorolt dimenziók alapján történő elemzésére a későbbiekben kerülhet sor.

Végül bemutatjuk az állami vagyonkezelés szereplőit és döntéshozóit, megmutatjuk, hogy milyen együttműködési lehetőségek alakíthatók ki a vagyonpolitika és más szakpolitikák között. E havi szakpolitikai tanulmányunk rendszerező jellegű, az állami vagyongazdálkodással kapcsolatos törvényi, jogszabályi környezetre épít.

1. Vagyongazdálkodás céljai

1.1 Irányelvek

Az NFM vagyongazdálkodási irányelvekért felelős államtitkárának képezi feladatát a Nemzeti Vagyongazdálkodási Irányelvek és az Éves Nemzeti Vagyongazdálkodási Program szakmai előkészítése. Az Országgyűlés ezidáig nem döntött a középtávú vagyongazdálkodási irányelvekről.

1.2 A nemzeti vagyongazdálkodás középtávú (hároméves) céljai

1.2.1 Országjelentés¹

A nemzeti vagyon minden elemét és értékét pontosan tartalmazó adattárház létrehozását a korábbi kormányoknak nem sikerült megvalósítani. „Az Országjelentés multi-projekt fő célja egy olyan nyilvántartás felállítása, melyből az állami tulajdonú ingatlanok, társasági tulajdoni részesedések, ingóságok és egyéb vagyonelemek darabszáma, legfontosabb jellemzői és értéke különböző időpontokban lekérdezhető”.²

Az egységes, pontos és naprakész nyilvántartás létrehozását nagymértékben nehezíti, hogy a nemzeti vagyonelemekkel kapcsolatos tulajdonosi és vagyonkezelői jogokkal a fő tulajdonos Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-n kívül számos más szervezet is rendelkezik. Az adattárház létrehozásának szakmai felelőse ugyanakkor értelemszerűen az MNV Zrt., mivel az ingatlanok egy részétől eltekintve az egyéb vagyonelemek tekintetében ez a szervezet rendelkezik a

¹ http://www.orszagjelentés.gov.hu/faces/UI-intro.jspx?_afLoop=34819881981721326&Adf-Window-Id=w0&_afWindowMode=0&_adf.ctrl-state=adcb3574y_3&_afRedirect=34819882060074326

² <http://infoter.eu/cikk/megjelent-az-orszagjelentés-integrált-nemzeti-ingatlankataszter-cimu-pályázati-felhívás>
http://infoter.eu/attachment/0006/5221_felhívás-es-utmutató.pdf

legtöbb adattal, illetve ennél a szervezetnél a legjelentősebbek a nyilvántartás kialakításának hasznosítható előzményei.

A teljes körű országleltár a nemzetgazdasági elszámolásokban lehetővé kell tegye az állami vagyron pontos számbavételét. Jelenleg Magyarország saját tőkéje negatív (-17 000 milliárd forint), mert az államháztartás számviteli elszámolásában nem kerül kimutatásra eszköz oldalon az állam és az önkormányzat vagyona.

1.2.2 Összehangolás az államháztartás lehetőségeivel

A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdasági társaságcsoportok (energetika, közlekedés, pénzügyintézetek, erdő, agrár, szerencsejáték, posta, egészségügy, közmű szolgáltatók) esetében makroszinten összehangolt kibocsátási és termelői felhasználási tervek egyeztetése szükséges, a hazai hozzáadott érték pontosabb tervezhetősége, befolyásolhatósága érdekében. A korábbi időszakok tervgazdasági alapú makro- és mikrogaazdasági tervezése helyett az államháztartás reális lehetőségeihez igazodó tervezésre van szükség.

1.2.3. A közfeladatok definiálása és finanszírozása

A nemzeti vagyonnal ellátandó közfeladatok mértékének, minőségének, és legfontosabb paramétereinek pontos meghatározása szükséges, amely igazodik egyrészt a szolgáltatásokat igénybe vevők tényleges szükségleteihez, másrészt pedig az állami költségvetés lehetőségeihez. Nem folytatható azon - számos közfeladattal érintett területen évek óta megfigyelhető - gyakorlat, amely alapján a „gondoskodó” állam erején és forrásain felül vállal közfeladat ellátást, ezzel veszteséget okoz a jellemzően állami szolgáltatóknak, ugyanakkor néhány éven belül a banki költségekkel növelt hiányt tulajdonosi tőkeágon kénytelen visszapótolni.

A nemzeti vagyonnal elvégzendő közfeladatokhoz szükséges teljes és folyamatos, lehetőleg külső, banki forrást nem igénylő finanszírozást kell biztosítani az érintett szolgáltatóknak. Ennek

eszköze lehet természetesen az állami költségvetési források mellett a megfelelő ár- és versenypolitika alkalmazása.

A nemzeti vagyonnal való gazdálkodás legalább középtávú tervezhetőségét jelentősen javítaná, ha a nem nemzeti tulajdonú társaságok közfeladat ellátásban való szerepe mértékének, területeinek és konstrukciójának ágazatonként történő meghatározása megtörténne. Ezzel fejlesztési, piaci terjeszkedési, hatékonyságjavítási orientációt lehetne közvetíteni a nemzeti vagyon érintett cégei felé.

1.2.4 Beruházási és fejlesztési stratégiák

A kiemelt gazdasági társaságcsoportok esetében a beruházási és megtakarítási politikák szakmai alapon történő összehangolása szükséges.

A hazai kereslet stagnálása miatt az új piacok keresése, a szomszédos országokra kiterjedő lehetséges beruházások, a nemzeti tőkeexport felpörgetése jelentős eszköze lehet a stratégiai nemzeti cégek növekedésének.

1.2.5 Pénzügyi kapcsolatok

A nemzeti vagyonba tartozó gazdálkodó szervezetek állami, illetve hazai tulajdonú bankokkal fennálló kapcsolatainak erősítése egyértelműen szolgálná a nemzetgazdaság érdekeit.

A gazdálkodó szervezetek szabad (működéshez és beruházáshoz nem szükséges) pénzeszközeinek állampapírokba fektetése közvetlenül támogatná az államadósság csökkentését.

A gazdálkodó szervezetek megtakarításainak alapos megtérülési számításokkal alátámasztott befektetései jelentős gazdaságélénkítő hatással lehetnek a nemzetgazdaságra (a teljes hazai bankrendszer 35 ezer Mrd Ft-os eszköz-forrás állományát tekintve a nemzeti tulajdonú társaságcsoportok érdemi hitel és betét pozíciókkal rendelkeznek).

1.2.6 Hatékony ingatlangazdálkodás

A nemzeti vagyonba tartozó gazdálkodó szervezetek ingatlanigényeit elsősorban nemzeti tulajdonú ingatlanvagyonnal kell kielégíteni.

Az ingatlanvagyonnal való gazdálkodás hatékonysága növelendő egyrészt a kihasználtsági mutatók javításával, a piaci fajlagos mutatókhoz (iroda m²/fő) való közelítéssel, valamint az uniós forrásokból történő ingatlan korszerűsítési programok révén (pl. energiahatékonyság javítása).

1.2.7 Természeti kincsek

A természeti kincsekkel való gazdálkodás középtávú hasznosításának kidolgozása jelentős lépés lehet a következő három évben, melyet ezen vagyontípus elemeinek az országleltár projekt keretei között történő pontos felmérése, értékelése kell megalapozzon.

1.2.8 Uniós források

A nemzeti vagyongazdálkodás céljait támogató lehető legnagyobb mértékű uniós források bevonása biztosítandó az állami vagyon gyarapítása céljából (infrastruktúra és eszközök).

1.3 Rövid távú (adott évi) célok³

Az állami vagyon két legnagyobb kezelője, az MNV Zrt. és az MFB Zrt. felé az adott évi célokat, konkrét terveket a nemzeti fejlesztési miniszter által elfogadott rábízott vagyoni üzleti terv tartalmazza.

³ 2011. évi CLXXXVIII. törvény Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről:
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100188.TV

A 2012. évben az állami vagyonnal kapcsolatos költségvetési bevételek költségvetési törvényben meghatározásra kerülő fejezeti előirányzata 37.073,8 MFt, az állami vagyonnal kapcsolatos költségvetési kiadások fejezeti előirányzata 110.310,5 MFt. A kiadási előirányzatok döntő részben felülről korlátosak, azaz túllépésükre nincs mód. A költségvetési bevételi előirányzatokból 25.718,0 MFt, a költségvetési kiadási előirányzatokból 100.160,5 MFt tartozik az MNV Zrt. hatókörébe.

A főbb költségvetési bevételi tételek, és ezek megoszlása a következő:

- osztalékbevételek 19,5 Mrd Ft (75,9%)
- ingatlan-értékesítések 1,8 Mrd Ft (7,0%)
- vagyonkezelési díjak 3,0 Mrd Ft (11,7%)
- bérleti díjak 0,9 Mrd Ft (3,5%)
- egyéb, fel nem sorolt bevételek 0,5 Mrd Ft (1,9%)

Az MNV Zrt. főbb költségvetési kiadási tételei:

- Ingatlan beruházások, eszközvásárlás 20,9 MrdFt (20,8%)
- Tőkeemelések 5,6 MrdFt (5,6%)
- Társaságok támogatása 10,8 MrdFt (10,7%)
- Ingatlan fenntartás, bérlet 5,5 MrdFt (5,5%)
- Környezetvédelem 22,6 MrdFt (22,5%)
- Jótállási típusú kiadások 5,3 MrdFt (5,3%)
- MNV Zrt. működési költség 7,6 MrdFt (7,6%)
- Kötvény kamatfizetés 10,3 MrdFt (10,2%)
- Tanácsadók, értékesítések előkészítése 2,2 MrdFt (2,2%)
- Országleltár projekt 2,7 MrdFt (2,7%)
- ÁFA elszámolás, egyéb kiadások 2,8 MrdFt (2,8%)

- Fejezeti tartalék felhasználása 3,8 MrdFt (3,8%)

2. Vagyongazdálkodási célok elérésének eszközei

2.1 Alkalmazott eszközök

2.1.1 Szabályozók

A nemzeti vagyongazdálkodás alapvető jogi kereteit meghatározó nemzeti vagyonról szóló, illetve az állami vagyonról szóló törvények rendelkezésre állnak. Szükséges lehet még a végrehajtási szabályok módosítása, finomhangolása a kezdeti jogalkalmazási tapasztalatok alapján. A törvényhozási gyakorlat jelenlegi gyorsasága lehetővé teszi, hogy a nemzeti vagyongazdálkodás hatékonyságát javítandó egyéb jogszabályok is módosításra kerüljenek szükség esetén.

A kormányhatározatok megfelelő és rugalmas eszközei a vagyongazdálkodást érintő kormányzati programokból eredő feladatok végrehajtását előíró rendelkezéseknek.

Az MNV Zrt. és az MFB Zrt. felé a nemzeti fejlesztési miniszter tulajdonosi joggyakorló határozattal rendelkezik (MNV Zrt. esetében részvényesi jogok gyakorlójának határozata). Ezen határozatok képezik le a két szervezet felé a Kormány által meghozott határozatokat végrehajtási szintre, továbbá adnak ki közvetlenül a minisztériumból származó döntéseket.

2.1.2 Rövid távú tervezés (üzleti tervek bázisán)

- Megtérülő tőkeemelések, szükség esetén tőkeleszállítások (pénzbőség esetén)
- Tulajdonosi kölcsön (nem minősül állami támogatásnak)
- Hazai és térségi cégfelvásárlások, -kivásárlások

2.2 Alkalmazható eszközök

2.2.1 Eredményorientált, középtávú tervezés

A nemzeti vagyon működésével kapcsolatos középtávú – 3-5 éves tervezés – alapjait a hasonló időtávra kitekintő költségvetési tervezés teremtheti meg. Célszerű lenne ágazatonként és a bruttó nemzeti termék adott mutatójához viszonyítva több évre előre meghatározni a fő kiadási és bevételi előirányzatokat.

2.2.2 Horizontális államháztartási együttműködés kialakítása

A nemzeti vagyongazdálkodás szinte az állami működés minden területét érinti valamilyen formában, így szükséges lenne a koordinációra történő érdemi felhatalmazással rendelkező kormányzati szereplő által vezérelt együttműködés kialakítása. Erre aktuális példa lehet az NFM parlamenti államtitkárának 2012. május 1-től a közösségi közlekedés átalakításáért felelős kormánybiztossá történő kinevezése, mely által remélhetően koordinálhatóvá válnak az ezen ágazattal kapcsolatos különböző tárcaérdekek.

Alkalmas eszköz lehet továbbá a több kormányzati szervet érintő ügyek rendezésére a tárcaközi munkacsoportok működtetése. Ennek jó példája lehet a megyei és települési önkormányzati vagyontádas végrehajtása során jelentkező feladatok koordinálása.

Szélesebb körben alkalmazandó a kormányzati szervezeteknél is a projektszervezetek létrehozása, a piaci cégeknél már bevált projektmódszertan hasznosítása. A szűkös minisztériumi humán erőforrások miatt a projektmenedzsment feladatokban külső tanácsadók bevonása lehet indokolt.

2.2.3 Beszerzések központosítása

A kedvező volumenhatás érvényesítése, a költségek csökkentése érdekében fokozni kell a jövőben a nemzeti vagyonba tartozó gazdálkodó szervezet beszerzéseinek központi koordinációját, adott esetben szervezetileg is központi lebonyolítását. Mindezt legelőször az azonos ágazatba tartozó szervezetek esetében célszerű alkalmazni, majd később a beszerzendő termékek és szolgáltatások alapján csoportosítva egyre szélesebb körben tovább fejleszteni.

2.2.4 Hazai beszállító vállalkozások

Az állami beszerzések során törekedni kell a nemzeti, illetve a hazai tulajdonú beszállító cégek helyzetbe hozására, természetesen a mindenkori jogszabályi keretek figyelembe vétele mellett. A többszereplős állami tulajdonosi joggyakorló kör miatt (MNV, MFB, GYEMSZI, Minisztériumok) célszerű lenne az NFM-ben, vagy annak valamely intézményében kialakítani a központosított közbeszerzés mainál szélesebb intézményi kereteit.

2.2.5 Kormányzati monitoring

A minisztériumok munkájának, a meghozott kormányzati döntése végrehajtásának nyomon követése, ellenőrzése útján a döntéshozóknak folyamatos visszacsatolás szükséges az elért eredményekről. Ezen monitoring rendszert a Miniszterelnökség keretei között, külső szakértelem bevonásával célszerű kialakítani.

2.2.6 Felelős vállalatirányítás

A kiemelt nemzeti tulajdonú gazdasági társaságcsoportok tulajdonosi joggyakorlásának erősítése szükséges, közvetítve a kormányzati szándékokat a társaságok működési szintjére is. A kiemelt gazdasági társaságcsoportok testületi (igazgatóság, felügyelő bizottság) irányításában elsődlegesen a nemzetgazdasági, kormányzati és tulajdonosi érdekek érvényesítésének

elősegítése szükséges, kiegyensúlyozva, kontrolálva a menedzsment érdekeit. Az igazgatósági (stratégiai) és menedzsment (operatív) irányítás éles elválasztása szükséges, megteremtendő az érdemi ellensúlyokat.

A kiemelt gazdasági társaságcsoporthok testületi ellenőrzése a felügyelő bizottságokon és a belső ellenőrzésen keresztül a nemzeti vagyongazdálkodás jelenleg kritikusan gyenge területe. A rendelkezésre álló erőforrások (természeti-, élőmunka-, - tőkeerőforrás) valóban optimális felhasználásáról ez a testület adhatna érdemi visszacsatolást a tulajdonosi joggyakorlónak.

A tulajdonosi joggyakorlók és a menedzsmentek kiemelkedő feladatát kell képezze a gazdasági társaságcsoporthok saját tőkearányos nyereségének javítása az államháztartási pozíciók javítása, illetve a további beruházások saját tőkéből való finanszírozhatósága érdekében.

3. A nemzeti vagyon nyilvántartása, összetétele

A nemzeti vagyon összetétele kapcsán megállapítható, hogy állami vagyon vonatkozásában létezik olyan egységes nyilvántartás, ami alkalmas arra, hogy a vagyon összetételét és a vagyon adott évi változását beazonosíthatóvá teszi.

Az önkormányzati vagyon tekintetében a vagyon összetétele korlátozottan állapítható meg, a vagyon egységes elvek szerinti nyilvántartásának nemzetgazdasági szinten történő pontos nyomon követése jelenleg nem megoldott.

Az állami vagyon összetétele és annak változásai elsősorban az MNV Zrt., az MFB Zrt. és a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet által készítendő, az adott év június 30. napjáig összeállítandó rábízott vagyoni beszámolókból ismerhető meg a döntéshozók és az állampolgárok számára.

A jelentés részletesen az MNV Zrt. rábízott vagyoni beszámolójának tükrében mutatja be az állami vagyon szerkezetét a 2010. december 31. napjával, tekintettel arra, hogy a 2011. évi beszámoló még nem került publikálásra.

3.1 Állami vagyon nyilvántartása

Az állami vagyon a vagyon kezelői szempontjából alapján alapvetően három csoportra osztható:

- központi költségvetési szervek által kezelt vagyonra
- egyéb vagyonkezelők által kezelt vagyonra
- az MNV Zrt. által közvetlenül kezelt vagyonra.

3.1.1 Az állami vagyon számbevételének módszere

A) A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVI VAGYONKEZELŐKNÉL LÉVŐ ÁLLAMI VAGYON SZÁMBAVÉTELÉNEK MÓDSZERE

A központi költségvetési szerve vagyonkezelőknél lévő vagyon állománya a Magyar Államkincstár összevont, korrigált adatai alapján kerül kimutatásra. A korrekció abban áll, hogy

- az MTA és intézményei, valamint
- a társadalombiztosítási alapok vagyonát kezelő szervek eszközei nem kerülnek a kimutatásba, azok nem képezik az egységes vagyonyilvántartás részét.

B) AZ EGYÉB VAGYONKEZELŐKNÉL LÉVŐ ÁLLAMI VAGYON SZÁMBAVÉTELÉNEK MÓDSZERE

Az egyéb vagyonkezelők minden év azonos időpontjában jelentenek az MNV Zrt. felé az általuk kezelt állami vagyonról mennyiségéről és értékéről. Az adatszolgáltatás részleteit az MNV Zrt. és az egyéb vagyonkezelők között megkötött vagyonkezelési szerződések rögzítik.

Egyéb vagyonkezelő alatt értünk minden olyan szervezetet, amely nem költségvetési szerv (pl. gazdasági társaságok, társadalmi szervezetek stb.).

C) AZ MNV ZRT. ÁLTAL KÖZVETLENÜL KEZELT ÁLLAMI VAGYON SZÁMBAVÉTELÉNEK MÓDSZERE

Az MNV Zrt. által közvetlenül kezelt állami vagyon számbevétele a számviteli törvény és a vonatkozó Korm. rendelet alapján történik.

3.1.2 A legjelentősebb értékű állami vagyont kezelő szervezetek

A) A LEGJELENTŐSEBB ÉRTÉKŰ ÁLLAMI VAGYONT KEZELŐ KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK

A költségvetési szervek által kezelt állami vagyon értéke 10 392 Mrd Ft, amelyből a legjelentősebb értékű vagyont az alábbi költségvetési szervek kezelik.

	Mrd Ft
Költségvetési szerv neve	Kezelt vagyon értéke
Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ	6 027
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	58
Uniós Fejlesztések fejezeti kezelésű előirányzatai	53
HM Infrastrukturális Ügynökség	49
NF	27
MH ÖHP és alárendelt szervezetei	14
NFM fejezeti kezelésű előirányzata	10

Külön kiemelendő a fenti felsorolásból a Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ által kezelt útvagyon, amelynek hasznosítása során az infrastruktúra amortizációjának megtérülése mindenképpen biztosítandó.

B) A LEGJELENTŐSEBB ÉRTÉKŰ ÁLLAMI VAGYONT KEZELŐ EGYÉB VAGYONKEZELŐK

Az egyéb vagyonkezelő által kezelt állami vagyon értéke 1 347 Mrd Ft, amelyből a legjelentősebb értékű vagyont az alábbi szervezetek kezelik.

Mrd Ft

Egyéb vagyongazdálkodó neve	Kezelt vagyon értéke
Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.	654
Magyar Államvasutak Zrt.	359
Regionális Vízművek	134
Budapest Airport Zrt.	84
Radioaktív Hulladékokat Kezelő Kft.	20
Nemzeti Színház Zrt.	12

c) Az MNV Zrt. által közvetlenül kezelt állami vagyon

Az MNV Zrt. által közvetlenül kezelt vagyon értéke 1 481 Mrd, amelyből a legjelentősebb vagyonelemeket az alábbiakban ismertetjük.

MNV Zrt.	Közvetlenül kezelt vagyon értéke
Termőföld ingatlan vagyon	31
Nem termőföld ingatlan vagyon	9
Tartós állami tulajdonú társasági részesedések	96

Ahogy már korábban jeleztük, az állami vagyon összetételét az MNV Zrt. 2010. évi rábízott vagyoni beszámoló bázisán mutatjuk be, amelynek okán a fenti táblázatban a jelentés készítéséig két alapvető változás állt be az MNV Zrt. közvetlen vagyongazdálkodásába tartozó vagyonelemek kapcsán.

1. A 2011. évben a termőföld ingatlanvagyon a Nemzet Földalapkezelő Szervezet rábízott vagyonában kerül majd kimutatásra.
2. A tartós állami tulajdonú társasági részesedések értéke közel másféleszeresére nőtt a MOL Nyrt. akvizícióját követően.

D) AZ MNV ZRT. KÖZVETLEN KEZELÉSÉBEN LÉVŐ, TARTÓS ÁLLAMI TULAJDONÚ TÁRSASÁGI RÉSZESEDÉSEK

Az MNV Zrt. rábízott vagyonában 2011. év végén 274 működő társasági részesedés volt. A társaságok közül az MNV Zrt. közvetlen kezelésébe 213 részesedés tartozott, míg 61 cég esetében más intézmény (minisztérium, egyéb szervezet) látta el a tulajdonosi joggyakorlást.

Az MNV Zrt. 213 közvetlen tulajdonosi joggyakorlású részesedéséből 136 volt a többségi tulajdonú cégek száma, 77 társaságban az MNV Zrt. részesedése kisebbségi volt. Az MNV tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó teljes társasági portfólió korrigált vagyontömegének (1.564 MrdFt-nak) mintegy 55%-át teszik ki a többségi tulajdonú vagyonelemek.

Az MNV Zrt. közvetlen vagyonkezelésében lévő főbb társaságcsoportok, társaságok az alábbiak. A társaságok mellett bemutatott jegyzett tőke érték kapcsán megjegyezzük, hogy a rábízott vagyoni beszámolóban a társaságok bekerülési értéken kerültek kimutatásra, ami inkább azok saját tőke értékéhez közelít, vagyis a jegyzett tőke értékénél (pl. MVM saját tőke értéke: 375 Mrd, Richter Nyrt. saját tőke értéke: 437 Mrd).

Mrd Ft

Társaságok	Jegyzett tőke
MVM Zrt.	200
MOL Nyrt.	105
MÁV Zrt.	21
Richter Nyrt.	19
Magyar Posta Zrt.	13
Nemzeti Színház Zrt.	13
Volánbusz Zrt.	11
Vízművek	8
Gysev Zrt.	7

Kiegészítésként hozzá kell tenni, hogy a jelentés készítésekor a jelentős értékű társaságcsoporthoz tartozott már a Rába Nyrt. 13 Mrd Ft értékű saját tőkével.

3.1.3 Az állami vagyont terhelő kötelezettségek

Az állami vagyonnal kapcsolatos közvetlen kötelezettségek értéke nem jelentős, a teljes vagyon 10%-át sem éri el. E körben két kötelezettség értéke meghatározó:

Mrd Ft

Kötelezettségek	Könyv szerinti értéke
A központi költségvetési vagyonkezelők szerv kötelezettségei	662
Richter Nyrt. átváltoztatható kötvény	232

A Richter Nyrt. részvényeihez kapcsolódó átcserélhető kötvény 2009. évben került kibocsátásra, 5 éves futamidővel.

3.1.4 Az állami vagyon értéke

A MNV Zrt. rábízott vagyonába tartozó állami vagyon eszközértéke 2010. december 31-én 13 219 Mrd forint értéket mutatott. Ha figyelembe vesszük az állami vagyonhoz kapcsolódó kötelezettségek 953 Mrd Ft értékű állományát, akkor is elmondható, hogy a Magyar Állam Államadósság Kezelő Központ Zrt. útján kezelt államadóssága jelentős eszközfedezettel bír.

3.1.5 Az állami vagyon értékét befolyásoló tényezők

Az MNV Zrt. 2010. évi rábízott vagyoni beszámolója értékben nem tartalmazta a „dolog módjára hasznosítható természeti erőket”, azaz az ásványi anyagok, felszíni és felszín alatti vizek, a geotermikus energia, a koncessziók, a légtér és a műemlékek csak ún. mérlegen kívüli tételként jelentek meg a vagyonyilvántartásban.

Továbbá az MNV Zrt. rábízott vagyoni beszámolója nem tartalmazta az MFB Zrt. rábízott vagyonába tartozó, a 2010. évben már az MFB által kimutatott, az állami vagyon részét képező 258 Mrd Ft értékű társasági részesedést (pl. NIF Zrt., ÁAK Zrt., Magyar Közút NZrt., Erdőgazdaságok stb.).

3.2 Önkormányzati vagyon nyilvántartása

A jelentés hatóköre jelenleg az önkormányzatok saját tulajdonában lévő vagyon elemzésére nem terjedt ki. Az Állami Számvevőszék V-0108/2001. számú jelentésében foglaltak szerint a vagyon értéke megközelítőleg 2 000 Mrd forint.⁴

A magyar államháztartásban az önkormányzati vagyon nyilvántartása, a vagyonnal való gazdálkodás módja jelenleg csak külön-külön önkormányzatonként vizsgálható.

4. Vitás, függő kérdések

A szakértői munka további folytatást igényel annak érdekében, hogy a „*Vitás, függő kérdések*” kapcsán objektív értékelésre nyíljon mód.

⁴ <http://www.asz.hu/jelentes/0108/jelentes-az-onkormanyzati-korlatozottan-forgalomkepes-torzsvagyon-gazdalkodas-vizsgalatarol/0108j000.pdf>

5. Az állami vagyonkezelés legfőbb szereplői és döntéshozói

Szervezet	Döntéshozó
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	nemzeti fejlesztési miniszter NFM vagyonpolitikai államtitkár NFM vagyonpolitikai helyettes-államtitkár
Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.	MNV Zrt. igazgatóságának elnök MNV Zrt. vezérigazgatója MNV Zrt. általános vezérigazgató-helyettese
Magyar Fejlesztési Bank Zrt.	MFB elnök-vezérigazgatója
Nemzeti Földalapkezelő Szervezet	vidékfejlesztési miniszter NFA főigazgatója

6. Vagyonpolitika és más szakpolitikák együttműködési lehetőségei (monetáris politika, fiskális politika, KKV politika, fejlesztés politika, foglalkozás politika)

Monetáris politika

- A nemzeti bankrendszernek forrás és eszkösteremtési lehetőség az állami társaságok koncentrált betét- és hitelpozíciójának megteremtésével.

Fiskális politika

- Az öncélú-, közzeladatot el nem látó gazdasági társaságok végelszámolása (pl. adott agrártársaságok) a költségvetési támogatások mellőzhetősége érdekében.

KKV-politika

- Kockázati tőke társaságok irányításában való érdemi részvétel.

- Állami tulajdonú kis- közepes gazdasági társaságok vonatkozásában a KKV törvény módosítása, hogy méretük alapján személyük is részesülhessen a törvény által nyújtotta kedvezményekben.

Fejlesztés politika:

- Állami támogatásokra vonatkozó szabályozók áttekintése, finomhangolása az állami társaságok javára

Foglalkozás politika:

- A feldolgozó ipari (pl. Rába) felvásárlások közvetlen vagy közvetett módon történő, további támogatása, az érdemi munkahelyteremtés érdekében.
- Érdemi beruházások megvalósítása, elősegítendő a nemzeti tőkeexportot a foglalkoztatás bővítése céljából.
- Közmunka program szélesítése az állami és önkormányzati gazdálkodó szervezetek körében.

Közbeszerzési jogi szabályozó eszközök:

- Uniós elvárásokat figyelembe vevő, de a nyugat-európai gyakorlatot is követő finomhangolás az állami társaságok javára.